

Can Rialb / Casa Umbert / "El Castell"

Avinyonet del Penedès

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Les Gunyoles 08792 AVINYONET DEL PENEDÈS.
Emplaçament: Extrem del nucli antic de Les Gunyoles

Coordenades:

Latitud: 41.35227
Longitud: 1.77916
UTM Est (X): 397873
UTM Nord (Y): 4578582

Classificació

Número de fitxa: 08013-9
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Medieval Gòtic Modern Renaixement
Segle: XIV-XVI
Estat de conservació: Bo
Notes de conservació: Ha patit algunes reformes sobre tot a la part posterior de la casa
Protecció: Legal
Observacions protecció: Normes Subsidiàries
Número inventari: BCIN: R-I-51-5186. IPAC Núm. 2531 ACCN
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Restringit
Ús actual: Residencial
Titularitat: Privada
Titular: Ref. cad.: 37824CF9788N
Fitxes associades:
[Torre de Les Gunyoles](#)
Autoria de la fitxa: J.M. Huélamo - ARQUEOCIÈNCIA

Descripció

Casa pairal aïllada, situada a prop de la torre romana, de planta quadrangular i amb un volum potent. La coberta és de teula àrab disposada a dues vessants. Es troba precedida d'un gran pati enllosat i envoltada de jardins, bosc i horts, amb un gran domini visual de les planes i la muntanya de Montserrat. L'edifici consta de soterrani, planta baixa i dos pisos. La porta principal d'accés és d'arc de mig punt, adovellada. Totes les obertures són emmarcades amb carreus de pedra, i algunes d'elles presenten elements decoratius del mateix material. Presenta finestres gòtics, la major part d'ells amb festejadors interiors. L'edifici es cobreix amb teulada a dues vessants. Com a elements destacables del conjunt s'han de singularitzar els següents: la sala noble al primer pis de l'edifici, amb gerrer, finestres amb festejadors, guixeria profusament decorada al sostre, gran finestra quadrada modulada a quatre, buits recercats en pedra, alguns d'ells amb arcs conopials, i escala d'accés des de la planta baixa del mateix material. Encara que se sap per documentació oral de l'existència d'altres, avui no visibles, a la planta baixa es pot veure a l'actualitat una sitja de grans dimensions. La casa comprèn també la torre de cronologia romana, i es molt possible que formés en origen un conjunt arquitectònic que s'estendria als solars ocupats per les edificacions adjacents, com a Cal Mestres.

Observacions:

Inclòs a l'inventari de l'Arxiu Històric del C.O.A.C. La masia i la torre del costat van ser restaurades a la dècada de 1960, i adaptades a conjunt residencial sota el nom de "El Castell", nom aquest justificat en la aparença, encara que no en la història.

Història

Se suposa que aquest "castell" era situat al lloc on avui ha una mansió senyorial d'estil gòtic dels segles XIV-XV, molt refeta posteriorment, coneguda com "el Castell". Al seu costat hi ha una important torre escapçada de base circular (veure fitxa de la torre de Les Gunyoles). S'ha arribat a la conclusió que és un monument funerari romà, reutilitzat en època medieval com a torre de defensa (LLORACH SANTÍ, 1992a). El lloc de les Gunyoles s'esmenta per primera vegada el 978. L'any 981 el propietari de la fortalesa era Galí o Galindo: s'esmenta al Cartulari de Sant Cugat "ipsum edificium", al testament sacramental de Galindo, datat el 5-9-981 (RIUS SERRA, 1981, núm 136: 111). El testament es jurat al Kastrum Eraproniano, i parla dels alous de Ceguniolas: terres i vinyes, cultius i erms i també la seva turrem i ipsum edificium, els qual dóna a la seva muller Ermengarda i als seus fills (RIUS SERRA, 1981, núm 136: 111). Un altre testament que aporta informació sobre Gunyoles és el d'Ermengol Llobató, el qual en trobar-se ferit al castell de les Gunyoles, el juliol del 1076, va nomenar marmessors i morí al cap de poc (LLORACH SANTÍ, 1992a). Al terme de les Gunyoles, s'hi establiren en un moment indeterminat del segle XII els templers. D'aquesta manera s'entén que el 1160 Bertran d'Olost i Pere de Torradella, comanadors templaris de les Gunyoles, donessin aquest terme, situat en el territori d'Olèrdola, a Joan de Bassa i el seu germà Pere perquè l'edifiquessin i cultivessin. El 1205 la preceptoria dels templers fou traspassada de les Gunyoles al Montmell i el lloc de les Gunyoles passà a mans del prior de l'Hospital (LLORACH SANTÍ, 1992a). El 1847, Madoz recull l'existència de "un antiguo castillo y torre" a Les Gunyoles (MADOZ, 1847-1850, IX: 145).

Bibliografia

CATÀLEG (1990). Catàleg de monuments i conjunts històrico-artístics de Catalunya. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. INVENTARI (1986) L'Alt Penedès. Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, núm. 2. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Pp. 16-27. INVENTARI DE PATRIMONI (1980-1985) Servei del Patrimoni Arquitectònic del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Núm. 2531 ACCN MADDOZ, Pascual (1847-1850) Diccionario Geográfico-Estadístico-Histórico de España y sus posesiones de Ultramar. Madrid: Imprenta del Diccionario de D. Pascual Madoz. RIUS SERRA, JOSÉ (1981). Cartulario de "Sant Cugat" del Vallés. 4 vols. Textos y estudios de la Corona de Aragón 3-6. Barcelona, 1946-47, 1981. Pere Roca i Garriga, ed. (Sabadell, 1981).

